

Må norsk ungdom ikke slå seg til ro med politikernes dom over Knut Hamsun

Kollega Agderposten i Arendal hadde for en tid siden et intervju med Marie Hamsun, lykkelig omgitt av skjønne barnebarna Victoria, 9 år, Iselin, (syv) Rosa, (fire) og Esben, (to år) — og med Nørholms-gårdens krav og slit som bakteppe. Er fru Hamsun virkelig med på gårdsarbeid, 75 år gammel? spør intervjueren (vel vitende om at hun sist høst var med og tok opp tredve tonn gulrøtter — for med de prisene som er nå kan det ikke svare seg med leid hjelp).

— Hun tar aviser under knærne, så biter ikke vinden på henne, skyter Victoria inn. — Jeg har alltid vært glad i gårdsarbeid, sier fru Hamsun. Og da Hamsuns gjeld til Norge var betalt, ble det en dyd av nødvendighet

å gi en håndsrekning så langt kreftene rekker. — Desverre rekker de ikke langt nok. Dagen går ellers med til forskjellige huslige gjøremål, og om kvelden er det brevskrivning og slikt. Jeg arbeider også litt på en ny barnebok. Mine problemer er hverdagens og har alltid vært det, og lapping og stopping kan jo kombineres med radiolytting, så jeg kjenner da til det som skjer. Og i det siste har det jo skjedd adskillig. (!!)

— Ja, hva har De å si om situasjonen ute i verden?

Den taler for seg selv.

— Deres ønske for fremtiden?

— Personlig ønsker jeg at norsk ungdom ikke vil slå seg til ro med politikernes dom over Knut Hamsun.

Nye ofre for Edens politikk

Peter Larsen, dansk FN-soldat, tilhørende vaktstyrken i Sinai-ørkenen, er drept ved vådeskudd. Hans unge liv fører vi på Englands konto. — Det samme gjør vi når det gjelder den svenske sersjant Berndt Svenningsson fra Småland. Et vådeskudd feldte også ham, bare 22 år gml.

Retten og Sandheden er jo hos oss

Vel findes vi spredt i et vidstrakt Rum, men endnu blev ingen af os stum; endnu kan vi kvæde et Skjaldekvad. Gg Vikings-Røstene stadig væk kan vi høre fra Fjæld, fra Skov og fra Strand, og vore Tanker kan følges ad.

Vi skulde kvæles i Nød og Smærter, så kunde Rakket vel svindle i Ro, men stadigt luer i vore Hjærter en klippefast Vilje og stædig Tro til at rejse og samle og bygge Bro; vær bare sikker på: at den er der.

Aldrig vi opgi' er mod U-Ret at slås og byde Ødelæggerne Trods — Retten og Sandheden er jo hos os.

Vi skal vinde vor Sag, vi ser det; og en strålende Dag så sker det!

Aarhus, 28. januar 1957.

V. J. von Holstein-Rathlou.

Troskapsed — på den gode, gamle måten.

Die Zeit.

Hilding Eek sender ut orienterende bok om folkeretten

Den svenske jurist Hilding Eek, kjent i våre rekker som en av professor Halvar Lundbergs medarbeidere i Institutet för Offentlig och Internett, har på Norstedts forlag i Stockholm sendt ut en meget aktuell liten bok om «Studiet av folkeretten». Vi har sett den anmeldt bl. a. av Jean Braconier i Sydsvenska Dagbladet, som karakteriserer Eeks arbeide som en «i det hele tatt god orientering» i det heller innfløkte emne som folkeretten er. — Forutsetningen for at en rettsordning skal holde er at den støttes av et organ med makt til å hindre brudd av rettsnormene. Ut fra dette synspunkt blir talen om folkerett ganske tvilsom. Selvefølgelig

traktatbrytende part. Kjent er det også at innen FN kan en på grunn av «vetoretten» hindre at FN griper inn mot en viss stormakt, likegyldig hvilken terror den presterer. Man kan altså her ikke tale om rett i samme mening som en rettsordning innen et land. Hertil kommer at det er vanskelig å si når en stats handling gir uttrykk for en folkerettslig regel eller helt enkelt øver folkerettsbrudd, sier Jean Braconier, men professor Eek påviser i sin bok helt riktig at de mange avgjørelser fra internasjonelle voldgiftsretter og andre instanser ikke skaper prejudikat i mellomfolkelig mening. Ingen stat anses forpliktet til å un-

BIBELN

Det er mange som mener at Bibelen er umoderne. Det er en foreldet bok som har sett sine beste dager. De sier: «Den var god nok for den mørke middelalder. Den inneholder meget godt historisk stoff, men den er ikke tiltenkt vår tid. Vi lever i en opplyst tid nå, og vi kan klare oss godt uten denne gamle boka. Vi er vokst forbi den».

Du kan likeså gjerne si at sola som har skint så lenge, er så gammel at den er umoderne, og når et menneske skal bygge seg et hus, kan du si til ham at han ikke behøver å sette vinduer i det. For vi har jo bedre lys nå, gass og elektrisitet. Dette er moderne belysning! — Til dem som mener at Bibelen er for gammel, vil jeg gi dette råd: Når du bygger deg hus, så sett ikke vinduer i det, nøy deg med elektrisk belysning. Det er moderne.

D. L. Moody.

Skogeier B. O. Forseth, Søndre Land

var 70 år 4. februar.

Han er født på Nerby i Fluberg av gammel bondefamilie Ole og Janna Forseth. Nerby er en stor gård med stor skog og interessen for skog og jordbruk fikk vår 70-åring i voggave. Han har gjennomgått middelskole og landbrukskole. I 1915 giftet han seg med Anna Lien og overtok hennes fedregård Haug med stor skog og jordvei og drev gården til 1953 da han overlot den til eldste sønn Ole. —

«I et lands skjebnetime

får hver ikke råde»

...i Sinai-ørkenen, er drept ved vådeskudd. Hans unge liv fø-
... i det langtidsperspektivet som
... det ennå er ett år igjen av,
... vil bli overoppylt. Etter
... sterk pågang fra bl. a. Paul
... Ingebretsen og Per
... Borten ble statsministeren
... neste dag nødt til å si at «vel
... ingen har forsøkt å legge
... skjul på at en vil komme til
... å ligge etter på mange om-
... råder». Og han tilføyde: «Jeg
... skal gjerne innrømme at den
... uttalelse jeg kom med i går,
... var litt for absolutt og litt
... uheldig, og jeg vil gjerne be-
... nytte denne anledning til for
... så vidt å beklage den og gjer-
... ne ta den tilbake».

Mer avkledd har vel aldri
hr. Gerhardsen stått i sin po-
litiske karriere. Hele opp-
trinnet var både avslørende
og lite smigrende. Dobbel-
t avslørende fordi han selv
hadde valgt å spille rollen
som saklighetens forvalter
overfor offentligheten, sist i
nyttårstalen sin i Kringkast-
ingen.

Dagbladet.

Dr. Scharffenberg om djevelen og bror hans!

«Alliansen mellom de de-
mokratiske vestmakter og
Russland for å knekke Tysk-
land var å drive djevelen ut
ved Beelzebub.

Nå står kampen mellom
demokratiene og kommunis-
men, men samtidig er det i
demokratiene en tydelig ut-
vikling i retning av den tota-
litære stat».

Johan Scharffenberg

i Farmand nr. 16 — 1952.

Hvem er

Joseph Cyrankiewicz?

Se svar side 4

Kun de dumme kan unn-
være deres medmenneskers
hjerne.

Piet Hein.

... i Sinai-ørkenen, er drept ved vådeskudd. Hans unge liv fø-
... i det langtidsperspektivet som
... det ennå er ett år igjen av,
... vil bli overoppylt. Etter
... sterk pågang fra bl. a. Paul
... Ingebretsen og Per
... Borten ble statsministeren
... neste dag nødt til å si at «vel
... ingen har forsøkt å legge
... skjul på at en vil komme til
... å ligge etter på mange om-
... råder». Og han tilføyde: «Jeg
... skal gjerne innrømme at den
... uttalelse jeg kom med i går,
... var litt for absolutt og litt
... uheldig, og jeg vil gjerne be-
... nytte denne anledning til for
... så vidt å beklage den og gjer-
... ne ta den tilbake».

«Et lands skjebnetime får kaos ikke råde»

II.

Vi som satt igjen hjemme
var sterkt interessert i om vi
var i krig eller ikke og hva
vi hadde lov til og ikke lov
til å gjøre under de forhold
som hersket. Da regjeringen
ikke ga noen klare direktiver
hverken på det ene eller an-
net område, var vi nødt til å
henvende oss til norske folke-
rettsekspertene. De som i før-
ste rekke uttale seg — re-
gjeringsadvokat Johansen
og høyesterettsadvokat
Hotho — erklærte at krigen
var forbi, ialfall i den be-
tydning at samarbeid med
okkupasjonsmakten var fullt
lovlig! Og så ble det da sam-
arbeidet. Regjeringen Ny-
gaardsvold ble nærmest an-
sett som en emigrantregjer-
ing, og dens anseelse var mi-
nimal sommeren og høsten
1940. Tydeligst kom dette
fram under riksrådsforhand-
lingene. Det viste seg da at
Stortinget og dets president-
skap oppfattet seg som lan-
dets lovlige myndighet med
rett til å avsette både Konge
og Regjering. Det ble da også
underhånden konstatert at
det var flertall innen Stor-
tinget for å gjøre dette! —
Hvilken myndighet skulle så
den menige mann tillegge re-
gjeringen Nygaardsvold som
satt hjelpeløs i England? —
Selv om bruddet i forhand-
lingene medførte at Stor-
tingsbeslutningen ikke ble
offisiell?

I landets skjebnetime
hersket kaos, og dette kaos

... så sker det!

Aarhus, 28. januar 1957.

V. J. von Holstein-Rathlou.

Amund Hønningstads skudd i blinken

skyldtes dets ledende menn,
ikke de tilfeldige outside-
re som dette kaos bragte
til makten. —

Nå straffes de menn som
frivillig eller ufrivillig påtok
seg ansvaret for å styre lan-
det fra 25. september 1940 til
mai 1945, og i denne tid, tross
overgrep og utskielser, sør-
get for ro og orden, slik at
Norge slapp Polens og Jugo-
slavias skjebne. Men de som
skapte kaos, tvang folk til å

avtale er ikke offentliggjort
hverken under eller etter
krigen. Offentligheten vet
ikke om nordmennene som
kjempet på alliert side folke-
rettslig var å regne som fri-
villige eller som selvstendige
allierte styrker. Var vi ikke
allierte i folkerettslig betyd-
ning, må bl. a. alle front-
kjempere som deltok i krigen
mot (Stalins) Russland, fri-
finnes. —

Hvordan lød Nygaards- volds eventuelle alliance- avtale Norge - England?

sette sitt private skjønn (og
dermed vilje) opp mot de
lovlige myndigheters, de er
uten undtagelse gått fri.

Men la oss fortsette våre
betraktninger. Borte i London
satt regjeringen Nygaards-
vold i denne fortsatte skjeb-
netime hvor kaos fremdeles
ikke bør råde.

Var vi alliert med England
og eventuelt med Sovjet-
unionen og andre, eller var vi
det ikke? Dette var jo også
av en viss interesse å vite for
oss som satt her hjemme.

Men vi vet det ikke med
sikkerhet den dag idag.

Ordlyden av noen allianse-

Det eneste vi vet med sik-
kerhet er at det ikke var noen
traktat med England så lenge
Koht var utenriksminister.
At de norske soldater bar en-
gelske uniformer og var helt
underordnet engelsk ledelse
tyder på litt av hvert. Like-
ledes behandlingen av krigs-
bytte og «alliert eiendom» her
i landet. Billedet er ennå idag
uten faste konturer. Også på
dette området inntok Lon-
don regjeringen en konse-
kvent tvetydig holdning, slik
at enhver tolkingsmulighet
var åpen etter som krigen
måtte utvikle seg. Det måtte
Regjeringen ha lov til — den

Fort. side 4

an Braconier i Sydsvenska
Dagbladet, som karakterise-
rer Eeks arbeide som en «i
det hele tatt god orientering»
i det heller innfløkte emne
som folkeretten er. — Forut-
setningen for at en rettsord-
ning skal holde er at den
støttes av et organ med makt
til å hindre brudd av retts-
normene. Ut fra dette syns-
punkt blir talen om folkerett
ganske tvilsom. Selvfølgelig
kan man si at f. eks. en trak-
tat mellom stater oppstiller
normer som muliggjør løsnin-
gen av et tvistemål på retts-
lig grunn. Men historien er
fylt av flagrante brudd på
inngåtte traktater uten at
det har hatt følger for den

skelig å si når en stats hand-
lemåte gir uttrykk for en fol-
kerettslig regel eller helt en-
kelt over folkerettsbrudd, sier
Jean Braconier, men profes-
sor Eek påviser i sin bok helt
riktig at de mange avgjørel-
ser fra internasjonelle vold-
giftsretter og andre instanser
ikke skaper prejudikat i mel-
lomfolkelig mening. Ingen
stat anses forpliktet til å un-
derkaste seg en internasjonal
rettsordning, hvilket dog ikke
hindrer at de folkerettslige
doktriner påvirker praksis, og
det er å håpe at denne prak-
sis utvikles derhen at folke-
rettslige rettsningslinjer et-
terleves.

Marerittet fortsetter!

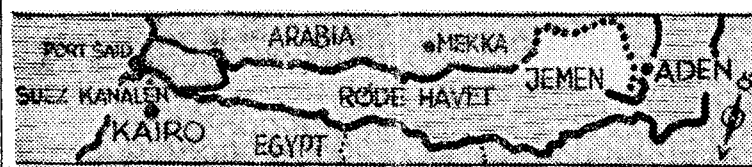
Staten har ennå «til gode» ca. 11,5 millioner kroner et-
ter det økonomiske landssvikoppgjøret, selv om det siden
1. mars i fjor ble ettergitt vel 14 millioner kroner av inn-
dragings- og erstatningsbeløp i landssviksaker. Av 339 et-
tergivelsessaker ble 36 søknader avslått.

I en ny proposisjon til Stor-
tinget har justisdepartemen-
tet å lagt fram en liste over
17 tidligere NS-medlemmer
og økonomiske «landssvikere»
som vil ha sine søknader prø-
vet av Stortinget. Flere av sa-

mentet avslått søknadene fle-
re ganger.
kene har Stortinget tidligere
behandlet og avvist, men ved-
kommende legger fram «nye
opplysninger» i saken.

I andre saker har departe-

Aktuelt land: Jemen

Det kan være godt å vite hvor tampen brenner.

På Nordberg gård i nord-vestre Oslo blir det for tiden utparsellert tomter til en pris på om lag 25 000 kr. pr. mål hvortil kommer 14 000 kr. pr. mål til opparbeidelse av vann-, kloakk- og veiforbindelser, dvs. tilsammen 39 000 kroner.

Andre undersøkelser som er foretatt, viser at tomteprisen i utkantene av Oslos tettbebyggelse for tiden ligger mellom 15 000 og 30 000 kr. pr. mål som ikke er tilknyttet vann, kloakk og vei.

Ole og Janna Forseth. Nerby
er en stor gård med stor skog
og interessen for skog og jord-
bruk fikk vår 70-åring i vog-
gegave. Han har gjennomgått
middelskole og landbruks-
skole. I 1915 giftet han seg
med Anna Lien og overtok
hennes fedregård Haug med
stor skog og jordvei og drev
gården til 1953 da han over-
lot den til eldste sønn Ole. —
Forseth har holdt seg borte
fra det offentlige liv. Men
han var tillitsmann i skog-
organisasjoner og i Lands
gjensidige Brandkasse. Han
er en sindig, klok, beskjeden
og bramfri kar. Han kan den
vanskelige kunst å være lojal
ikke bare mot sine venner
men mot alle han møter på
sin vei. I alt en real og grei
kar. Han var en interessert
jord- og skogbruker. Skog-
bruker er han nå fremdeles.
Hans hobby har vært hester,
sang og musikk samt jakt og
friluftsliv. Hans helse har
dog de senere år ikke vært så
god at han har kunnet ferdes
ute i naturen slik som han
har villet. Han var i sin tid
en interessert travkjører og
ble rost for sin pene kjøring.
Han har en god sangstemme
og spiller også fløyte meget
godt.

Vi hilser og takker deg, og
ønsker lykke med alle dine
dager!

Venner.

Gi ingen tråden til en hemme-
lighet. Osmanisk ordspråk.

Penger og tid er livets tyngste
byrder, og de ulykkeligste av alle
dødelige er folk som har mer av
delene enn de har bruk for.

Samuel Johnson.

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Ansvarlig redaktør Johannes Kringlebotn

Vi kan ikke fortsette på stedet marsj

Når endog ledende amerikanere og ledende tyskere — tross kamp på liv og død under krigen — har kunnet finne fram til et fruktbart samarbeide, burde vel også de beste innen norsk Heimefront og de beste innen NS nå etterhvert kunne gjøre det. Når nyorienterte sovjetrussere og Titotilhengere har kunnet rekke hender til hverandre, hvorfor så ikke de stridende fraksjoner innen vårt eget land? Når de nevnte tysk-allierte amerikanere har sett seg i stand til å hjelpe titoistenes Jugoslavia med våpen, er ringen forsåvidt sluttet. Hvorfor ikke en større tilpassningsevne her hjemme? Har vi for mange saltstøtter stående i veien? I så fall er det uhyggelig. La det ikke bli flere som Lots hustru. Enkelte er blitt stående i det forgangne. Vi beklager det. La oss heller gjøre oss klar til å kom-

me på talefot igjen med våre tidligere mest desiderte motstandere — slik som ingeniør John Lærum slo til lyd for i forrige nr. av Folk og Land. Vi gir ham vår varmeste tilslutning.

Forholdene i Danmark var på mange måter parallelle med forholdene her i Norge. Er vi ikke feil orientert gjøres det i disse dager et forsøk på tilnærming mellom den danske «hjemmefront» og danske frontkjempere. Det skal bli interessant å se hvordan det går, om frostrøken er for sterk ennå, eller om det vil lykkes å skape forsoning, fulgt av felles anstrengelser til framgang og trivsel for det felles fedreland. Vi håper det beste.

Heller ikke her i Norge bør vi bli stående på stedet marsj. La oss stille oss velvillige og åpne for ethvert hederlig håndslag.

Major O. H. Langelands innsats hedres av Aftenposten

Da Langeland 30. januar var 70 år skrev Aftenposten:

Langeland har vært knyttet til forskjellige stillinger i Oslo kommune, først og fremst til Ligningsvesenet og Folke-registret, hvor han en tid var konstituert direktør. Men det er i første rekke på andre områder hans navn er blitt videre kjent. Hans navn var i mellomkrigsårene stadig fremme i offentlig debatt. Hans litterære virksomhet

Terminlisten

- 15. februar: James Conant, som er USA's ambassadør i Bonn, fra-trær.
- 16. februar: Brenden starter i Porsgrunn.
- 20. februar: Søknadsfrist for do-senturet i teatervitenskap ved Universitetet i Oslo.
- 22. februar: Slalåmrenn på Nore-fjell.
- 22. februar: Dr. Per Lønning holder foredrag i Norsk Kirke-akadem., Oslo, om «Skyldspør-målet i hostens norske littera-tur».
- 27. februar: Holmenkoll-uka be-gynner.
- 22. mars: Int. utstilling av land-bruksmaskiner åpnes i Stock-holm.
- 8. april: NRK har rådsmøte i

Anders Lange svarer godt for seg

Vi hadde i Folk og Land for 19. januar et innlegg av Knut Sollid — med en rekke spørsmål til Anders Lange. Dette innlegg var hentet fra Farmand (kildeangivelsen var falt ut) og nå har Lange gitt følgende svar, som også er hentet fra Farmand.

Herr redaktør.

Først må jeg be «Farmand»s lesere om unnskyldning for at jeg besvarer ovenstående spørsmål fra en innsender i bladets spalter, tross det jo igrunnen hører hjemme i privatlivet.

Jeg er helt overbevist om at tiden er moden til å kaste av seg de offentlige lenker, de vanvittige budsjetter, og til å gi oss, som ikke er stats- eller kommunefunksjonærer, friheten tilbake.

Jeg er overbevist om at tiden er inne til å avvikle de selvpåtatte kommunale og statlige oppgaver som er en følge av sosialismens innførelse i Norge.

Jeg er overbevist om at der er folkeflertall for å si opp minst 100 000 offentlige funk-

sjonærer, selge de offentlige eiendommer, avskaffe kommunenes rett til beskatning, innskrenke den offentlige makt til den som uten sosialistiske fortolkningkunster var og er forutsatt i Grunnloven.

Jeg er inderlig sikker på at et parti som for eks. kalte seg «Sundt Folkevelt — Mindre Skatt», ville vinne stortingsflertallet i løpet av fire arbeidsomme år.

Min gallupundersøkelse ved foredragsreiser i 1951 og 52 viste meg dette klart.

Men, og her kommer vi til et poeng: Det vil koste minst fem millioner kroner å vinne dette flertall. Forutsetningen blir blant annet utgivelsen av et gratis blad til alle landets cirka 900 tusen husstander. (Fordi den samlede presse dels vil nekte annonser, dels forlange sensur av dem, og helt sikkert nekte spalteplass for de meninger som forsøkes spredt utenom de politiske monopolkanaler, partiene av i går.)

Dessuten vil arbeidet kreve en mann som er villig til å oppgi hele sitt hjemmeliv, sin

gård, bedrift, eller annet privat ervrev.

Hvis han ikke er ærgjerrig og maktsyk, er det et offer så stort at innsenderen i «Farmand» neppe kan vente at noen vil gjøre det. Når man er 52 år, skal det noe til å kunne forlate sitt hjem for i fire år å tale og organisere folkeviljen til et politisk flertallsuttrykk og dernest sitte i Stortinget eller Regjeringen i minst to stortingsperioder, altså åtte år, for å gjennomføre programmet.

Med minst 100 foredrag fra Overhalla i nord til Kristiansand i syd viste jeg politikerne noe som de ikke brydde seg det ringeste om å vite, fordi jeg ikke utnyttet det veldige frammøte til å danne nytt parti. Mine rapporter til stortingspartiene — kommunistpartiet selvsagt unntatt — brydde heller ingen seg om. Partienes sekretariater gad ikke engang å takke for mottagelsen.

Foredragene hjalp altså ikke det spor. De eksisterende partier visste bedre. Den offentlige sektor er utvidet og

skal i nærmeste framtid utvides meget betydelig. Hver enkelt av oss får nu gjennom den nye skattordning vite dette så det svir. En sviing som kan ledes til en folke-reisning mot de offentlige klør.

Fra 1930 til 1938 var jeg sekretær i Fedrelandslaget hvis grunntake var å samle de borgerlige partier til ett; og gjennom studiesirkler og folkemøter bekjempe kommunismen i alle dens forkledninger. Fra 1938 til krigsutbruddet holdt jeg de fleste forsvarsforedrag fra landsende til landsende som sekretær i «Lansforeningen Norges Sjøforsvar». Min gasje i disse kampens år begynte på 4 og endte på 8 tusen.

Kjære innsender: Der bør

Macmillan kjemper en drabelig kamp for Englands økonomi.

nu finnes en ny mann som er villig til å ofre 12 til 15 år av sitt liv bl. a. på å tråle landet igjennom med taler, møter og månedsblad.

Heggedal, 22. januar 1957.

Anders Lange.

P.S. Stortingets Presidentskap som er modig i fredstid, bestemte plutselig at demonstrasjonstog foran Stortinget skulle forbys. Forbudet ble gitt den gang jeg truet med et par hundre tusen vrede borgere.

Fritt Slag

Ola Bør under Axel Skuggevik hin synskes analyse

Herr redaktør!

Det var en gang en mann (dette er intet eventyr) — en ennå ubetydelig mann, innen Bondepartiet, som satt i salongen på en båt. Han satt blant glade kamerater. Og det var just i de dagene da nevnte parti inngikk det skjebnesvangre kriseforliket med Arbeiderpartiet — det som førte til katastrofe, for Bondepartiet, så det, ved neste valg, stod ved utgangspunktet, nøyaktig som Wilh. Dietrichson sa i 1914.

ken i Ola Børs øye er denne åndelige adelsbreveier ikke kar om å oppdage. Som politiker, synes jeg, han minner om et fartøy, med sterk maskinkraft, men uten ror, kompas og slingrekjøl. Vi ser kursen i øyeblikket. — Ingen aner, kanskje minst han selv, hvor kursen går i neste sekund.

Hvorfor vi ikke

Regjeringen har etter forslag fra kommunaldepartementet besluttet at byggeløyveordningen skal opphøre for visse grupper boligbygg. Det er grunn til å tro at det vil omfatte alle boligbygg som svarer til den standard Husbanken og Bustadbanken finansierer d.v.s leiligheter på inntil 80 kvadratmeter iboligblokker og rekkehus og eneboliger av noenlunde samme størrelsesorden. Den nye bestemmelse vil bli utferdiget i nær framtid og blir gjort gjeldende for årets byggesesong.

Overrettssakfører Erling Ueland over hederlig kritikk mot NS og nekter plent å delta i hetsen mot Quisling

Erling Ueland har på nytt sagt sin oppriktige og velholdet mellom Øst og Vest, er umåtelig verdifulle samarbeid som politikerne og ad-

Langeland har vært knyttet til forsøket på å oppnå en saksomkostning i forbindelse med å etablere en kommunal kommune, først og fremst til Ligningsvesenet og Folke-registret, hvor han en tid var konstituert direktør. Men det er i første rekke på andre områder hans navn er blitt videre kjent. Hans navn var i mellomkrigsårene stadig fremme i offentlig debatt. Hans litterære virksomhet har ikke vært av små dimensjoner, og hans dagsaktuelle innlegg i pressen, har vært preget av vestlendingens helstøpte karakter og tro på saken. Langeland har aldri vært «skuggeredd», men sunget ut sin mening når andre kanskje var engstelige for å si ifra.

I 1937 utgav major Langeland «Det er liv eller død det gjelder», og gav dermed et friskt bidrag til barnebegrensningens aktuelle tema. Han så det som en fare for samfunnet og nasjonen hvis de «moderne» strømninger på dette felt fikk bre seg ytterligere. Hans mening i denne viktige sak vakte betydelig oppsikt ikke bare i vårt land men også i våre naboland.

Major Langeland var under krigen et virksomt medlem av hjemmefronten, hvor han fikk god bruk for sine organisasjonsevner. Hans utpregede kjennskap til personer og forhold gav ham stoff til boken «Dømmer ikke», som vakte adskillig oppsikt og i flere år var diskusjonsemne mellom mann og mann imellom. Han mente selv og følte det som en plikt å fortelle offentligheten om saker som hadde passert. Boken ble fulgt av «Forat de ikke skal dømmes», som ytterligere understreket stoffets betydning. Begge disse bøker utmerket seg ved en grundig behandling av emnet.

Silly Billy

Vi har mottatt medlemskontingenten fra og med 1953 til og med 1957.

Forbundet.

20. februar: Boknadsrisikoforsenturet i teatervitenskap ved Universitetet i Oslo.
21. februar: Slalåmrenn på Norefjell.
22. februar: Dr. Per Lønning holder foredrag i Norsk Kirkeakadem., Oslo, om «Skyldspørsmålet i hostens norske litteratur».
27. februar: Holmenkoll-uka begynner.
22. mars: Int. utstilling av landbruksmaskiner åpnes i Stockholm.
8. april: NRK har rådsmøte i Stavanger. Det gjelder landbruksprogrammene, språkundervisningen og landsdelsprogrammene.
2. mai: NATO-møte i Bonn.
5. mai: Fagkongressen trer sammen i Oslo.
14. mai: Svenskenes nye «Gripholm» på jomfrutur til USA.
17. juni: Sommerkurset ved Geijerskolen i Ransäter (Sverige) åpner.
24. juli: Byste avdukes på Einabu i Kvikne over dikterpresten og profeten Ivar Mortensson Egund.
1. august: Kurs om «Helhet og struktur» åpnes ved Nordisk Sommeruniversitet i Ljungskile i Sverige.
12. oktober: Bemerkeelsesverdige utstilling åpner i Göteborg, nordisk kunst gjennom 10 år. Noter deg datoen!

Ekteskap inngås i dag 9. februar av bestyrerinnen Åshild Rørslett og bonde Ivar Krogstad, Sørreisa.

Professor Adolf Hoel har solgt gården sin i Nittedal

Ingeniør Olav Selvaag har i statsråd fått konsesjon på professor Adolf Hoels eiendom Østre Dahl i nærheten av kirken i Søndre Nittedal. Eieendommen er på 225 mål innmark og 450 mål skog. Dahl skal ikke parselleres ut, men drives som gårdsbruk, med samme forpakter som nå, og Adolf Hoel skal fortsatt bo der.

Taushet er dyp som evigheten — tale er grunn som tiden. (Carlyle)
Ungkarene vet mer om kvinnene enn ektemennene. Det er derfor de er ungarer.

H. L. Mencken.

Overrettssakfører Erling Ueland over hederlig kritikk mot NS og nekter plent å delta i hetsen mot Quisling

Erling Ueland har på nytt sagt sin oppriktige og velbegrunnede mening om tingene — i en artikkel i Sandnes og Jærens Avis, denne gang foranlediget av det tåpelige snakket om «quislingene i Ungarn». Vi gjengir her hans innlegg i sin helhet.

Navnet Quisling er blitt et internasjonalt skjellsord. De allierte hadde bruk for det i sin propaganda, og politikere våre hadde bruk for det for å skjule egne misgjerninger. — Den største av disse misgjerninger var at de i landet åpnet, — slik at vi kom med i verdenskrigen. Quisling som synde bukk var derfor en nødvendighet, men denne nødvendighet hindrer ikke at historiens dom vil bli annerledes enn det fordreiede bilde propagandaen har gitt oss. —

Hvor langt vår egen tid vil gå når det gjelder omvurderingen av hans person og gjerning, er for tidlig å komme til enighet om ennå, men mangt vil etter hvert bli mer objektivt bedømt enn i dag.

Det er gjort forsøk på å dra Quisling personlige hederlighet i tvil, — men jeg antar at det innen kort tid vil være fastslått at han ikke arbeidet for personlig vinning, men at han tvert imot var besjelet av et dypt ansvar overfor landet og verden. Hans hovedtanke var at den politiske uro i Europa ville utvikle seg til et oppgjør mellom Øst og Vest.

Til tross for at det daglige tales om og fryktes for at livet vil bli lagt øde av atom- og koboltbomber, nettopp som følge av motsetningsfor-

holdet mellom Øst og Vest, er det ingen som antyder hvor helt annerledes stillingen hadde vært i dag om våre allierte hadde bedømt situasjonen like klart om Quisling.

— Quisling hjalp tyskerne med tilretteleggelsen av angrepsplanene mot Norge, blir det sagt. Det vil trolig vise seg at denne hjelp var meget mindre enn påstått. Og det viktigste spørsmål som må stilles, er dette:

— Hadde Quisling rett i sin påstand om at norske statsstyre drev Norge inn i krigen?

Ved sin klanderverdige nøytralitetspolitikk og svake forsvarspolitik, og sin åpenbare forkjærlighet for England, ville resultatet uvergerlig blitt at England før eller senere ville gjøre forsøk på å få militært fotefeste i Norge. Dette måtte Tyskland motsette seg, bl.a. av hensyn til malmen over Narvik. Vi var derved sikre på å komme med i krigen, og denne ville blitt en meget alvorligere påkjenning for Norge om britene hadde satt seg fast i landet først. Norge ville da blitt krigsskueplass med det resultat at våre byer ville bli ødelagt og hærtatt og det ville gått oss atskillig verre enn slik som vi fikk det.

— Men Quisling støttet tyskerne under krigen i Norge og svek sitt land ved å gå deres ærend? Ja, det er sikkert at han på dette område gikk lenger enn det som ifølge Haagerkonvensjonen kommer inn under det pliktmessige samarbeid med okkupanten — Men hvorfor glemme det for tyskerne

umåtelig verdifulle samarbeid som politikerne og administrasjonsrådet hadde med fienden den første tid etter krigens utbrudd? — Da ble det økonomiske samarbeid tilrettelagt som kyndige menn har påstått var så viktig for tyskerne at det forlenget verdenskrigen med flere måneder.

Tyskerne hadde makten i landet. De satte inn Administrasjonsrådet på samme måten som de satte inn Quisling, — og skal den ene fordømmes, må det også falle skyggen på andre samarbeidsmenn.

Quisling ble dømt for å ha endret styremakten i land og kommune. Han kunne forsvare seg med at det var en overgangsordning for den forholdsvis korte tid krigen varte. Av en ganske annen viktighetsgrad var krigens utfall. En måtte rekne med disse to muligheter:

— Dersom tyskerne seiret ville de diktere, men Norge ville få en mildere ordning om NS satt ved «makten».

Seiret derimot de allierte, ville frigjøringen ordne seg av seg selv.

Mange så det derfor slik at NS-styret i verste fall tjente som en sikkerhetsforanstaltning, en fender mellom tyskerne og det norske folk. Slik så ihvertfall mange NS-folk det. De fleste av oss andre så det annerledes, — først og fremst av følelsesmessige grunner.

En ikke uhederlig logikk og sannsynlig fornuft lå det ihvertfall i synsmåten, og dertil interessen for det som kunne tjene til landets beste.

Erling Ueland.

ennå ubetydelig mann, innen Bondepartiet, som satt i salongen på en båt. Han satt blant glade kamerater. Og det var just i de dagene da nevnte parti inngikk det skjebnesvangre kriseforliket med Arbeiderpartiet — det som førte til katastrofe, for Bondepartiet, så det, ved neste valg, stod ved utgangspunktet, nøyaktig som Wilh. Dietrichson spådde. Bemeldte ennå ubetydelige mann, som forresten ble betydelig da partiet var blitt lite, kom da med flg. kraftbemerkning: «Når jeg skal gå en veg og bare en eneste mann er villig til å slå følge med meg, så takker jeg ham, for følget, om han så er selveste Gammel-Erik». Churchill brukte omtrent samme ordene og handlet likedan. Han ble stor, da England ble lite. — Hvorfor bondepartimannen og Churchill ble store, kan man spørre Ola Bør om. Han vet det ikke, men historien er analog med den om fristeren på fjellet, unnatt fall og overvinning, samt resultatet.

Jeg kan gå med på at Øverland er en begavet dikter — en vederstyggelig digter, for å tale med Peer Gynt. — Han har tanke for form og virkning, og han kan beregne sitt publikum, — «men indunder kappen, hvad ingen visste, han hadde forstået en smågris at liste». — Såvidt jeg forstår, er han uten samvittighet og idealitet. Som demagog er han sansynligvis den aller største nålevende nordmann, og så faderlig at var han englander, ville han sikkert snart forsvinne eller bli adlet. Nå har hans landsmenn forsøkt det siste. De har gjort ham til en slags baron av Grotten — et forsøk på å kopiere engelsk statsmannskunst. Det ser ut til å ha hjulpet — han svinger med statsvinden, ialfall hva Ungarn angår. Han ser hva han skal se og ikke mer. Bjel-

tiker, synes jeg, han minner om et fartøy, med sterk maskinkraft, men uten ror, kompas og slingrekjøl. Vi ser kursen i øyeblikket. — Ingen aner, kanskje minst han selv, hvor kursen går i neste sekund.

Hvorfor vi ikke går til kirke

Herr redaktør!

Da jeg leste artikkelen i Deres blad nr. 2 for i år med ovennevnte overskrift, kom jeg til å tenke på hva en av våre statskirkeprester uttalte fra prekestolen i 1945.

I Markus kirke i Oslo holdt pastor Stabel-Engh preken en søndag Flere tidligere NS-medlemmer var tilstede, bl.a. mødre og fedre, som hadde mistet sine sønner på østfronten under krigen:

Bl. a. fikk vi høre følgende: «NS-medlemmene og deres tilhengere har ikke bare mistet sin hjemstavsrett her på jorden, de har også mistet sin hjemstavsrett i himmelen».

Mange tidligere NS-folk var personlige kristne, og nettopp av den grunn søker de idag sin Gud utenfor statskirkens enemerker, denne kirke som sviktet når det gjaldt å etterleve det evigsanne budskap i Bergprekenen.

Den norske kirke trenger til prester av biskop Schjelderups støpning.

E. L.

Ad exfange

Hr. redaktør!

Er det ikke mulig å ordne opp med disse Stalins medløpere — som de i mange tilfeller var? Eller skal de premieres? Er tyske erstatninger på tale bør de komme frontkjemperne våre og tidl. NS-medlemmer til gode.

A. V.

Historisk overblikk

2.

Hold deg visse kjennsgjerninger for øyet!

DE FAGLIGE ORGANISASJONER (LAUGENE).

De faglige organisasjoner (laugene) skal således avløse de politiske partier som grunnlag for valget til nasjonalforsamlingen og bestemmelse av folkeviljen. Det skal dog også være adgang til å henvise særlige spørsmål til avgjørelse ved folkeavstemning på grunnlag av alminnelig, like og direkte stemmerett.

Disse nye faglige organisasjoner, som blir lovfestede ledd mellom den enkelte og staten, skal organiseres mest mulig på grunnlag av de eksisterende fag-, nærings- og kulturorganisasjoner. Men med den vesentlige forskjell at de skal omfatte alle arbeidsledd og interesser i vedkommende yrke eller næring, således både arbeidsgivere og lønnsmyndigheter.

Det skal bygges på prinsippet: «YRKESAMARBEID PÅ NASJONAL GRUNN», og ikke som nå på den prin-

sippløse klassekamp på internasjonal grunn.

De skal være frivillige organisasjoner, men de legaliserte fagorganisasjoner skal være de eneste som har lovlig status og rett til å representere vedkommende fag og yrke.

KULTURELT OG ØKONOMISK SELVSTYRE.

Sammen med denne nyorganiseringen av nasjonens kultur- og næringsliv vil NS innføre kulturelt og økonomisk selvstyre. Likesom staten for 100 år siden overlot ledelsen av det kommunale styre og stell til kommunale folkestyreorganer under statens overtilsyn (kommunalt selvstyre), må staten nå, samtidig som den ved lov skaper orden i arbeidslivets organisasjoner, også overlate disse faglige organisasjoner en viss frihet og forpliktelse, til å styre sine fagområder.

Det er den moderne utviklings krav.

Stortingsmennene og skatten

Ifølge bladet «Socialdemokraten» betaler stortingsmennene 639 kroner i skatt, mens en lønnsmyndighet i samme klasse blir pumpet for 2988 kroner! Regnestykket gjengis her:

En lønnsmyndighet:
Inntekt kr. 12 000,—
+ skattefritt « 800,—
Skattbar inntekt kr. 11 200,—
Kommuneskatt kr. 1 960,—
Alders- og krigsp.-

Johan Borgens mørke kilder Gjør han Lillelord til medlem av NS?

Av ALEXANDER LANGE

I Lillelord beskriver Johan Borgen seg selv og oss alle, i vår gyldne ungdom, med passe stekt oksestek og temperert rødvin til søndagsmiddagen i området Uranienborg — Drammensveien — Huk aveny.

Hele vestkantmiljøet i Kristiania har han gjengitt fantastisk riktig i våre øyne, dengang Oscar Mathiesen la konkurrentene bak seg på Frogner stadion — Halvdan Ditlev-Simonsen gjorde som han vilde på ishockeybanen sammesteds, Thorleif Haug gikk som et blått lyn gjennom Nordmarken på ski, og vi svermet med våre veninder i Frognerparken! Vi som idag, med Johan Borgen, er unge menn mellom femti og seksti år. —

I 1920 gikk Johan Borgen på Frogner skole som årets kanskje mest lovende artianer. Han var russeformann, Ungdommens talenter lyste av ham, og vi andre dødelige tenkte: Her har vi både Cesar og Cicero. —

Men hva ble det til?
— Schwamm darüber. —

Johan Borgen ble aldri en stor skuffelse. Han ble ingen Paul Gjesdahl eller Axel Kieland. Han førte alltid en nobel penn. Etterhvert slo han avgjort igjennom som forfatter, og tok farvel med Mumle Gåsegg i Dagbladet. Han deltok aldri i politiske pøbelaktigheter for å mele sin egen kake. —

Han vil nu skildre sitt liv i en trilogi, hvorav foreløpig er utkommet Lillelord og De mørke kilder.

En eller annen utenlandsk litterat har antydnet at Lille-

Samling, og bli «nazist», og at han forsåvidt får den samme skjebne som nesten hele Norges åndsliv forøvrig!

Selvom Borgen ikke er så despotisk og fascistisk anlagt som Trygve Lie, Einar (Werna) Gerhardsen og Harald Grieg — har han i et intervju sagt at det går samme veien med Lillelord: Borgen og Lillelord drømmer sig også inn i selvherskerstatiet! (Idag vilde Lillelord på de «demokratiske» selvherskeres bud fløyet NATO-aktig over hele kloden med SAS til «konferanser» på lille Norges bestøtning.)

I tredje bind kommer vi altså til å lese om Lillelord som en fæl håndtanger på Victoria Terrasse. Han brekker samtlige ben i kroppen på patriotten Lauritz Sand, den tidligere selvhersker og plantasje-eier i Indonesia, og ikke særlig betalte britiske spion i Norge under okkupasjonen. (Etterpå bedret det sig.)

Men ikke nokk med det: Lillelord melder sig til innsats mot Stalins Russland. Han begår det fæleste av alt: Han blir ikke engelskmann, men trekker på sig Himmlers SS-uniform og kjemper mot Haakon den syvendes forbundsfelle — bolsjevismen, og blir en «landssviker».

Borgen beskriver hele tiden det han selv ikke våget å gjøre! Derimot ble han innsett på Grini av tyskerne for å ha båret binders på jakkekraven, eller noe lignende.

Men helst vilde han ha vært sammen med bss foran Leningrad dengang det gjaldt — Der var Johan Borgens plass!

Frukt- tobakkforhandlere og kiosker i Stor-Oslo

På vegne av solid klient ønsker jeg kontakt snarest. Gjensidig fordel. Skriftlig henv.

O.r.sakfører Ole Schjerven
BOGER PR. SKI

Prost A. E. Hedem

STATSMAKTENES REVOLUSJONÆRE FORHOLD TIL GRUNNLOVEN

1ste opplag er revet vekk. 2net opplag langt på vei til å bli utsolgt. Send oss navnelister. Pris kr. 2, — pr. ekspl. + kr. 0,25. Benytt postgiro 150 28.

FORBUNDET

Postboks 3214, Oslo

Kunstgjødsel-
sprederen

«SPRED»

Nå er tiden inne til å anskaffe seg kunstgjødslespreder. — «SPRED» blander gjødselen selv, og har trepungts-opphegning og er drevet direkte fra traktorens kraftuttak.

«SPRED» arbeider ved hjelp av sentrifugal-prinsippet. —

Den passer til følgende traktorer: Ferguson - Fordson Major - Farmall - Beholderen tar 300 kg. Vekt 85 kg. Sæbredde 5—10 m. — Pris kr. 783,— fritt levert Drangedal st. Skriv etter brosjyre straks.

VRÅLSTAD MASKINVERKSTED

BOSTRAK p. o.

UTREDNINGEN FRA INSTITUTTET FÖR
OFFENTLIG OCH INTERNATIONELL
Rätt om

Den norska rättsuppgörelsen

Koster kr. 30 porto inkl. - Benytt postgiro 150 28
OSLO

Major

Carl Oscar Carlson

døde den 22. januar, 77 år gammel.

Han var en rettlinjert mann.
Han gikk pliktens og ærens veg.

Han var en trofast familiefar og en pålitelig venn.

O. FIVE.

Elever i fiolin og samspill

Jim Johannessen

Hjelmgate 2 b
Telefon 46 35 07

Traktor-redskaper

Den nye type av BRØDR. OLSENS patenterte rustning nr. 1 modell 55 kan nu kombineres for sommer og vinterbruk.

De får den fraktfritt til Deres nærmeste jernbanestasjon

H. S N A P R U D & CO.

Dyrmyr — Kongsberg

Maskiner — Redskaper

Tlf. 885 — 248

Frøhavre tilsalgs

Sol II rensed og beiset, spirer 100 %. 1. pr. Landsutstillingen 1957.

Henv. HANS LIE, Falk.

Tlf. Hov i Land 6 B.

SPIS i

O B L

Spisesalong i

NIELS JUELSGT. 31,

Hjemmelaget god mat.

Telefon 44 14 98

Stortingsmennene og skatten

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

Ifølge bladet «Socialdemokraten» betaler stortingsmennene 639 kroner i skatt, mens en lønsmottager i samme klasse blir pumpet for 2 988 kroner! Regnestykket gjengis her:

Stortingsmannsgodtgjørelsen er fast — kr. 12 000 pr. år. Hertil kommer så en møtegodtgjørelse pr. dag med kr. 35, 40 og 45, alt ettersom hvilket distrikt de er fra. — Denne godtgjørelse er ment som dekning for de merutgifter de har mens de er på tinget, idet de da må føre to husholdninger. (Skjønt de som er hjemmehørende i Oslo slipper jo det). Denne møtegodtgjørelse er skattefritt, som rimelig er, da den er til dekning av utgifter de har ved å være borte fra hjemmet. Det vil si helt skattefritt er den ikke, idet de må betale inntektsskatt av kr. 3 pr. dag de er på tinget, for innspart kosthold i hjemmet i den tiden de er borte.

Det som stortingsmannen så må skatte for er kr. 12,000. Med et skatteprosent på 17,5 pst. og i kl. 1 med reduksjonstabell 3, skulle han da få i kommuneskatt, alderstrygavgift og statsskatt tilsammen kr. 2 988. Men dette er langt fra tilfellet, da han bare får kr. 636 (pluss av innspart kosthold). Hva er det da som gjør denne store forskjellen? Jo, en stortingsmann får 2/3 av sin lønn skattefritt, altså kr. 8 000, mens en lønsmottaker får kr. 800 skattefritt.

Vi skal sette opp utregninger for begge parter så det ikke skal være noen tvil om hvordan tallene kommer fram. Vi bruker forannevnte skatteprosent, klasse og tabell.

En lønsmottager:

Inntekt	kr. 12 000,—
+ skattefritt	« 800,—
Skattbar inntekt	kr. 11 200,—
Kommuneskatt	kr. 1 960,—
Alders- og krigsp.-avgift	« 228,—
Statsskatt	« 800,—
Samlet skatt	kr. 2 988,—

En stortingsmann:

Inntekt	kr. 12 000,—
+ skattefritt	« 8 000,—
Skattbar inntekt	kr. 4 000,—
Kommuneskatt	kr. 560,—
Alders- og krigsp.-avgift	« 76,—
Samlet skatt	kr. 636,—

Til minne

Redaktør Anker Kirkebye i Politiken, et av de store navn i dansk journalistikk, 72 år gammel dansk journalistikk, er død 72 år gammel.

Han har bl. a. stiftet statens arkiv for film og stemmer og institusjonen Juleløses julaften. Han var formann for Dansk pressemuseumsforening siden 1953. Anker Kirkebye utga også i løpet av sin karriere flere bøker, bl. a. om den første verdenskrig, om Sønderjylland, Presseproblemer og om Dyrehaven.

*

Blant gode og avholdte mennesker som døde i januar var Gabriela Mistral, (67 år), den store chilenske forfatterinne, Sydamerikas åndelige dronning, Nobelprisvinner 1945. På svensk foreligger i Hjalmar Gullbergs oversettelse hennes «Sången om en son», og to bøker til. Dermed er hennes skjønn poesi gjort tilgjengelig også for nordiske lesere. Hun var inspirert av en tragisk kjærlighetsopplevelse i sin ungdom, da hun ble sveket av en jernbaneanarbeider som hun var glad i. Han kom tilbake til henne, men begikk kort etter selvmord. I «Sången om en son» dikter hun om det

avgjort igjennom som forfatter, og tok farvel med Mumle Gåsegg i Dagbladet. Han deltok aldri i politiske påberetninger for å mele sin egen kake. —

*

Han vil nu skildre sitt liv i en trilogi, hvorav foreløpig er utkommet Lillelord og De mørke kilder.

En eller annen utenlandsk litterat har antydnet at Lillelord i tredje bind vil ende som medlem av Nasjonal

Når patriotisme blir bornert sjofelhet

«NS ikke ønskelige i Guds hus»

Da krigen var slutt i 1945 ble det slått opp plakater ved kirken her om at folk som hadde vært medlem av NS eller sympatiserte med dem var uønsket i Guds hus. Under tegnede har selv sett plakaten. Folk ble vist bort av politiske grunner, for sine politiske meningers skyld. Det var ikke Vårherre som viste dem vekk, men jøssinger, svartebørshandlere og tyskerarbeidere, prester og heimefrontpartisaner. Og endda kirken er statskirke og prestene statsembetsmenn ble folk vist vekk av politiske grunner. Dersom de var NS vel å

barn hun hadde lengtet etter, men som aldri ble født. Siden overførte hun sin morskjærighet fra den ufødte til andres barn og ble det stedfortredende moderskaps dikterinne. Hennes vuggeviser synges i mange land, serlig i Chile og Mexico, et land som hun satte overmåte høyt.

Fra Forbundet

Nå må alle som ikke har betalt sin medlemskontingent være vennlig å sende denne pr. giro snarest. Benytt tilsendte giroblanketter. Husk vi arbeider for felles sak!

Forbundskassereren.

bundsfelle — bolsjevismen, og blir en «landssviker».

Borgen beskriver hele tiden det han selv ikke våget å gjøre! Derimot ble han innsett på Grini av tyskerne for å ha båret binders på jakkekragen, eller noe lignende.

Men helst vilde han ha vært sammen med oss foran Leningrad dengang det gjaldt — Der var Johan Borgens plass!

Oslo, 4. januar 1957.

A. L.

OFFENTLIG OCH INTERNATIONELL

Rätt om

Den norska rättsuppgörelsen

Koster kr. 30 porto inkl. - Benytt postgiro 150 28
OSLO

Gartnerarbeidere

2 gutter, den ene traktorkyndig, får arbeid på trivelig grønnsakgård i Asker fra 1/3 1957. Henvendelse til

Fru Hedi Aaby, Asker. T. 7024

Arkitekt

HUSTAD

Bærumsv. 5, Ø. Ullern

Telefon 55 61 29

Oslo

Solid, ung mann

traktor- og maskinvant, med interesse for korn- og grønnsakdrift, får plass på gård nær Drammen fra 1. mars eller senere.

Søknad med att.avskr. og lønnsforl.

Per Grimrud — Lier

FELLESREISER I 1957

Vi ønsker å gjenoppfriske kontakten med tidligere innskrevne medlemmer og med nye som akter å slutte seg til. —

I løpet av 1957 håper vi å kunne ordne med følgende fellesreiser:

1. Utfart til Lillehammer og Fåberg med besøk hos Erling Bjørnson og i De Sandvigske Samlinger m.m. Sannsynligvis 3 dager.
2. Utfart til Trysil — skogbygd nr. 1 i Norge. Elverum inngår i programmet. Planlagt til 3 dager.
3. Besøk i Lier, — Norges vakreste bygd. 2 dager. Overnatting i Drammen.
4. Vårmlandsferd til Sunne, Rotneros vidunderpark, Selma Lagerlöfs Mårbacka, samt Karlstad. 4 dager (en natt i Sunne og en natt i Karlstad).
5. Fellestur til Hamburg. 10 dager.

Det forutsettes at samtlige turer får Oslo som utgangspunkt, og at vi samarbeider med et av byens autoriserte reisebyråer om hver enkelt tur.

Nærmere opplysninger siden, gjennom kunngjøring i Folk og Land.

Forslag om andre aktuelle turer mottas med takk.

NORSK LINNNEA REISELAG

Postboks 3214

Kierschowsgt. 5

OSLO

O B L

Spisesalong i

NIELS JUELSGT. 31,

Hjemmelaget god mat.

Telefon 44 14 98

VED BESØK I EGRSUND

overnatt på

Victoria Gjesteheim

Strandgt. 41 — Telefon 497

Tannlege Maamoen

Hansteensgt. 2

Telef. 44 43 33

UR

Jeg fører alle de kjente sveitsermerker som Omega, Longines, Certina, Cyma, Tissot, Revue, Antima og Allsport.

Utvalg sendes portofritt

R. Gjessing

URMAKER

DRAMMEN

Telefon 2507.

Tannlege

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2

TL. 44 75 54

Annelise Parow

TANNINNSETNING

Trondheim

Gisle Johnsonsgt. 5 - V. Lademoen kirke - Voldsminde

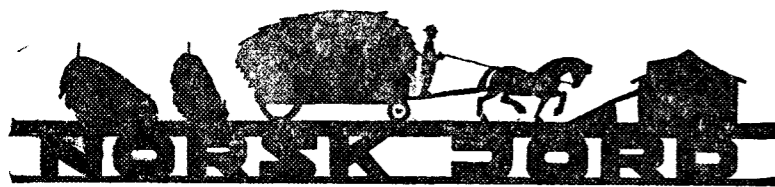
Ved besøk i Egersund

overnatt på

Victoria Gjesteheim

Strandgt. 41. - Telefon 497

FOLK OG LAND

GOD NORSK samfunnsånd

Storstormen for halvannen uke siden påførte en bonde i Inderøy et tap på 90 000 kroner, da det nyoppførte ut-huset blåste ned og ble knust til pinneved. For å berge bonden ut av knipa har nå sambygdinger og naboer rykket ham til unnsetning med oppsamling av materialene og rydding av tomte og det er meningen at leverandørene til meieriet skal trekkes for en halv øre pr. liter melk til fordel for den stormskadelidte bonden. Planen er å samle inn 15 000 kroner på denne måten.

Fra Sverige

Det nye prissystemet i Sverige, som fikk startskuddet høsten 1956, har allerede virket i 4 måneder, og de første, men spede erfaringene kan registreres. Etter hva Landbrukets Priscentral erfarer har prisutviklingen hittil gått i jordbrukets favør. Prisene har ligget nær 2 pst. over midtprisene, som er det nivå som ble avtalt. Utviklingen har hittil vært gunstigere for husdyrprodukter. Særlig potetene har vært dårlig betalt i høst. Kjøtt og flekk har derimot ligget godt an, mens eggene har sviktet med vel 4 pst. i forhold til de avtalte gjennomsnittsprisene.

Det vesentlige i det svenske

systemet er at jordbruksprisene ble fastsatt slik (i form av gjennomsnittspriser) at bøndene skal få jamstilling med industriarbeiderne. På forhånd sammenliknet men gærdsregnskapene med time-lønnen i industrien, og ut fra det hele ble gjennomsnittsprisene fastsatt. Når resultatet ble så vidt gunstig, skyldtes det nok delvis de politiske forholdene i Sverige -- med koalisjonsregjering av arbeidere og bønder. Man er fristet til å spørre hvor en slik sammenlikning her hjemme ville vise -- hvilke priser måtte man ha?

En annen erfaring i Sverige er at både produsenter og forbrukere lettere godkjenner prisforandringer på matvarer når de har sin årsak i utviklingen på verdensmarkedet enn når de kommer som resultat av forhandlinger mellom jordbruket på den ene side og myndighetene på den annen. Som kjent bygger systemet på at verdensmarkedets priser på matvarer skal ha større og mere direkte innflytelse på de svenske jordbruksprisene enn før. Således er importen av alle matvarer frigjort, mens den til gjengjeld er belagt med regulerbare avgifter.

Fra svensk hold blir det pekt på at mulighetene for å trekke jordbruksspørsmålene ut av politikken er større enn før, og at de første erfaringene med det nye prissystemet støtter et slikt syn.

„Kaos må ikke råde“

var jo i en vanskelig stilling. Men den har ikke lov til etterpå å straffe de som var hjemme for den uklarhet som den selv bevisst skapte.

Men på det interne og finansielle område hersket det da fordragelighet, ro og orden borte i London? Jeg skal ikke oppholde meg ved de hårdnakkede rykter om klikkvesen, fyll og intriger, som vi alle har hørt litt for meget om. Hvor meget det er i slike rykter er det vanskelig å få noe offisielt greie på. Skjønt noe er jo bekreftet, bl. a. av fylkesmann Utheim, og en del kom fram i Omholt-Jensen-saken.

Men om finansene vet vi endel. Gullbeholdningen fikk Regjeringen med, og en ny Norges Bank ble opprettet i London. Samtidig ble det sendt meddelelser rundt i verden om at Norges Bank i Oslo var uten rettsgrunnlag, og at alle de penger bankdirektør Rygg lot trykke i Oslo, -- var ugyldige og falske. Hvilket ikke hindret at Regjeringen godtok de samme penger da den kom hjem, som fullt ekte, og bankdirektør Rygg som etter Londonbeslutningene måtte være å anse som verdens største falskmynter, er gått fri for

enhver anklage. Det er da velsignet at denne regjering ikke alltid tar seg selv like alvorlig. For en gangs skyld lar den ikke andre lide for sin konsekvente opportuniste. —

Men statsregnskapet -- hvorledes er det med det? Det er selvfølgelig i orden. Men hvilken pinlig orden det er i, er det desverre umulig å si hverken nå eller noen sinne. Det er blitt opplyst at det ikke kan revideres, idet mange bilag desverre er blitt borte eller brent.

I landets skjebnetime må kaos ikke råde, så la oss skrive dette på de hendelige uhells konto.

MEN LANDSSVIKANORDNINGEN, den kan vel neppe kalles for et hendelig uhell. Og den har skapt et tilsvarende kaos etter krigen som det lykkedes regjeringen å skape under krigen.

Det retslige grunnlag hvorpå regjeringen selv satt i London var tyndt nokk. Den må påberope seg adskillig «nødrett» for å sikre seg et nødvendig konstitusjonelt grunnlag. Det skal vi ikke ta den ille opp. Men ille er det at den i dølgsmål skrev en rekke lover for å ramme dem som satt hjemme i tyskernes

vold, og måtte innrette seg etter nøds- og tvangssituasjonen der. Landssvikanordningen av desember 1944 ble ikke offentliggjort før etter tyskernes kapitulasjon. Og selv da sirkulerte den først en tid som et konfidensielt dokument mellom noen utvalgte jurister. «En lov om gjort gjerning» kaller justiskomiteen dette lovverk, som skaper kaos i alle våre tilvante rettsbegreper, og det er et kaos som ikke bare lager ulykker idag, men også kan få uberegnelige følger for fremtiden. Men dette er det skrevet så meget om at det er kjedsommelig å gjenta det her. —

«I landets skjebnetime får kaos ikke råde». Det er sant og riktig sagt. Hvor sant og riktig oppdager en først når en bruker denne setning som målestokk på den regjering vi har hatt i disse skjebnesvangre år.

I landets skjebnetime må ingen sette sitt private skjønn opp mot de lovlige myndigheters.

Men når regjeringen selv skaper kaos og selv intet skjønner? Hvem skal vi da rette oss etter? Se, det glemte høyesterett å opplyse om i sine utmerkede domspremisses.

Tysk handelfremstøt i Midt-Østen forestående

Gull verdt: Tyskland ikke kolonimakt

Vest-Tyskland forbereder seg på å gjøre et kraftig fremstøt på markedet i Midt-Østen etterat Storbritannia og Frankrike etter Suez-krisen praktisk talt er trengt ut av dette område og i Frankfurt spekulerte man på om ikke USA kommer til å støtte Vest-tyskerne i deres handelsplaner. Vest-Tyske eksperter mener at Bonn-republikken nå kan komme til å spille en avgjørende økonomisk rolle, ikke minst i Egypt. Vest-Tyskland er det eneste land fra den vestlige verden som kan oppvise en økende handel på Midt-Østen i den senere tid. -- Sjansene for et vest-tysk fremstøt på dette marked er bedre enn noen-

sinne, og de trekker frem følgende tre grunner:

1. Vest-Tyskland er det eneste europeiske land som har økonomisk kapasitet til å fylle et «vakuum» som Storbritannia og Frankrike kan ha etterlatt seg -- og vest-tyskerne mener at de to land er ferdig i Midt-Østen «for mange menneskealdrer fremover».

2. Observatører i Midt-Østen melder at tyskernes sterke potensielle rivaler der -- østblokk-landene -- er blitt rystet i sin posisjon ved en rekke sterke forsinkelser i leveringene, som er en direkte følge av urolighetene i vasallstatene.

3. Vest-Tyskland er ikke en kolonimakt og er aldri i de senere år blitt påklistret merkelappen «Imperialist». Dette gjør tyskernes psykologiske utgangspunkt i Midt-Østen meget sterkt.

Hva betyr ordene nazist og jøssing?

Disse to ord har vært brukt så flittig at de har vunnet hevd i flere språk. Ordet nazi eller nazist bruktes først som nedsettende sjellsord om dem som var medlemmer eller tilhengere av Nationalsocialistische Deutsche Arbeiterpartei, og ble i tur og orden tatt i bruk som skjellsord også mot dem som var medlemmer eller sympatiserte med Nasjonal Samling i Norge.

Hele den allierte krigspropaganda konsentrerte seg om dette, og utløste en vanvittighets, som feiret ville orgier i flere land etter krigen. Naz-

Når man ikke har den man elsker, elsker man den man har.

Fransk ordspråk

Lær dette: Aldri selv å ville være noe, men villig motta tilretvisning fra andre.

Marie.

Et menneske uten karakter, er som en blomst uten duft.

Imayat Khan Gayan...

Porkala skal bli mønsterbygd

For et år siden fikk finn-lenderne tilbake Porkala som

Franco får gullet tilbake

Da general Francos opprørs-hær nærmet seg Madrid høsten 1936, lot den republikanske regjering i all hemmelighet gullreserven i Spanias Bank føre ut av byen og i sikkerhet i utlandet. Gullreserven

tidig som han sendte ut en erklæring om at han fortsatt betraktet seg som det republikanske Spanias rettmessige statsminister. Negrin var lege av yrke. Han hadde før borgerkrigen tilbrakt

å få utlevert den del av gullreserven som befinner seg i franske banker, men også det gullet som Sovjet-Samveldet har i sine skattkammer.

I de siste to år har man kunnet

som ble avtalt. Utværlingen har hittil vært gunstigere for husdyrproduksjonen. Kjøtt og flesk har derimot ligget godt an, mens eggene har sviktet med vel 4 pst. i forhold til de avtalte gjennomsnittsprisene.

Det vesentlige i det svenske

frigjørt, mens den utværlingen er belagt med regulerte avgifter.

Fra svensk hold blir det pekt på at mulighetene for å trekke jordbruksspørsmålene ut av politikken er større enn før, og at de første erfaringene med det nye prissystemet støtter et slikt syn.

Skal byer og regulerte strøk inn under jordloven?

FORSLAG OM VIKTIGE ENDRINGER I LOVEN

Stortingsmennene i Borgen, Leirfall og Kvaale, alle fra Bondepartiet, har i Stortinget fremsatt et privat lovforslag om visse endringer i jordloven. Forslagsstillerne går inn for å oppheve bestemmelsene i jordloven om adgang til å ekspropriere skog- og fjellvidder til stats- og kommuneeiendommer, og foreslår at det i forbindelse med dette slås fast en plikt for stat og kommuner til å stille innkjøpt skog til rådighet for skogløse bruk eller eldre bruk som skogen tidligere er utskilt fra.

Lovforlaget går ellers ut på at bykommuner og regulerte strøk, som hittil har vært unntatt fra jordloven, nå skal omfattes av lovreglene, såfremt kongen ikke gir dispensasjon. Det er også foreslått en rekke endringer med sikte på å etablere en sterkere jordbruksfaglig kontroll med disponering av grunn til ikke-jordbruksformål.

I sin begrunnelse for forslaget om den offentlige skog sier forslagsstillerne at det under oppbyggingen av — og i premissene til — den nye jordlov går som en rød tråd at hovedformålet er å skaffe flere selvstendige, økonomisk bærekraftige bruk. Det har derfor neppe vært hensikten å legge mindre plikter på stat og kommune til å dele ut jord og skog i egen eie etter den nye jordlov enn det som var tilfelle etter den gamle. Men bestemmelsene om dette er noe uklare i den nye jordlov og bør derfor tydeligeregjøres. Stat og kommune bør ha nøyaktig samme plikt til å sørge for at skogløse og skogfattige bruk kan få skog av det som kommer i handel, hva enten skogen blir tilgjengelig med hjemmel i den ene eller andre lov, eller blir kjøpt av offentlig myndighet i fri handel.

Norge det mest «traktoriserede» land i verden

I forhold til dyrket areal pr. traktor er antagelig Norge det mest «traktoriserede» land i verden. Det er landbruksdirektør Aslak Lidtveit som antyder dette. Vi har mellom 36 000 og 37 000 traktorer som brukes i landbruget, og det ser ut til at behovet snart er dekket. Importen gikk da også ned ifjor.

Omleggingen til spesialisert korndyrking har ført til at stadig flede kjøper skurtresker, og vi har nå ialt 3 000

skurtreskere.

Landbruksdirektøren regner med at vi vil få for lite hest om få år, fordi hestebestandens stadig går tilbake. Dette er et forhold vi må være oppmerksom på, ikke minst av hensyn til landets beredskap.

Interessen for nydyrking har øket i de senere år, og vi regner med at det ble fulldyrket 69 000 mål ifjor. Det er 9 000 mål mer enn i 1955.

Det er hyggelig å kunne

Franco får gullet tilbake

Da general Francos opprørs-hær nærmet seg Madrid høsten 1936, lot den republikanske regjering i all hemmelighet gullreserven i Spanias Bank føre ut av byen og i sikkerhet i utlandet. Gullreserven besto av 7 800 kasser gull, hver på 75 kilo, — i alt 586 tonn gullbarrer. Av denne gullmengde skal fremdeles 510 tonn være i behold, og av denne skatt skal en del befinne seg i Sovjet-Samveldet som sikkerhet for materiell og våpen som russerne sendte republikanerne under borgerkrigen.

Over to tredjedeler av gullskatten med en vekt på 300 tonn ble i februar 1937 etter overenskomst mellom den republikanske finansministeren Negrin og den sovjet-russiske ambassadør Rosenberg plassert i franske banker. Etter borgerkrigen nektet Frankrike å utlevere sin del av gullreserven til Franco under påskudd av at den republikanske regjering fortsatte i eksil og at Juan Negrin var ansvarlig for gullreserven.

Franco-regimet rettet etter borgerkrigen voldsomme angrep på Negrin og beskyldte ham for å ville berike seg på Spanias gull. Senere kom det imidlertid til konflikt mellom forskjellige spanske grupper i eksil, særlig mellom Negrin og sosialisten Indalecio Prieto som hadde slått seg ned i Mexico, hvor han dannet en eksil-regjering uten Negrin. Den siste hevnet seg stygt ved å sitte på gullet, sam-

tidig som han sendte ut en erklæring om at han fortsatt betraktet seg som det republikanske Spanias rettmessige statsminister.

Negrin var lege av yrke. Han hadde før borgerkrigen tilbrakt noen år i Russland og giftet seg med en russerinne. Han sto politisk den venstre fløy av sosialistpartiet nær. I den siste fasen av borgerkrigen skjøv han Largo Caballero og de øvrige ledende spanske kommunister til side for et direkte samarbeid med Sovjet-Samveldet, for på denne måten å forsøke å redde republikken.

For kort tid siden avgikk Negrin ved døden. Men da den spanske eksil-regjering gjorde krav på retten til gullbeholdningen, viste det seg at Negrin før sin død hadde bestemt at gullskatten ikke under noen omstendighet måtte bli utlevert til republikanerne, men skulle utleveres til Franco-regimet som Spanias eneste lovlige regjering. Negrins fullmakter ble etter hans død overlevert av hans familie og nærmeste tilhengere til den spanske ambassade i Paris.

Men Negrins fullmakter i sine hender kunne så Franco-regimet oppta forhandlinger også med Sovjet-Samveldet om frigivelsen av depositumet. Da det ikke eksisterte noen diplomatisk forbindelse mellom Franco-Spania og Sovjet-Samveldet, ble man enig om å føre forhandlingene via Polen. Spania har idag håp om ikke bare

å få utlevert den del av gullreserven som befinner seg i franske banker, men også det gullet som Sovjet-Samveldet har i sine skattkammer.

I de siste to år har man kunnet merke en viss avspenning i forholdet mellom Spania og Sovjet-Samveldet. Kreml gikk med på å frigi de fangne soldatene fra den blå divisjon som ennå satt i russiske fangeleire. Russiske delegerte har i stigende antall deltatt i interasjonale kongresser i Spania. I sommer var representanter for det spanske utenriksministerium i Moskva for å forhandle om hjemreise for spanske emigranter som etter borgerkrigen flyktet til Russland. I alt er det kommet fire skip med hjemvendte spanske emigranter fra Sovjet. Mange av dem hadde russiske koner og familier med seg. De russiske skipsbesetninger viste seg under oppholdet i de spanske havner fra sin beste side, og forbrødringen mellom kommunister og falangister var bemerkelsesverdig.

Det er heller ikke umulig at en russisk frigivelse av det spanske gull vil bli fulgt av en spansk gest om opprettelsen av diplomatisk forbindelse mellom de to makter. Med frigivelsen av den spanske gullreserven vil Franco-regimets finansielle problemer være løst. Det paradokse er at det var selveste Negrin — Franco-regimets mest kompakte motstander — som i rette øyeblikk reddet sin arvefiende Franco ut av inflasjonens farer. Den spanske presse som tidligere kastet skitt på Negrin, har nå dempet tonen betraktelig og er full av anerkjennelse over «dr. Negrin som handlet korrekt og riktig i sin siste stund», og som nå prisiser sin patriotisme og sin fedrelandskjærlighet.

Faktum er at Negrin ikke bare har fulgt Vest-maktenes eksempel, men også eksempler fra Sovjet-Samveldet. Både øst og vest har bøyd seg for kjennsgjerningene og godtar Franco-regimet, om enn med blannede følelser. Sovjet-Samveldet med den baktanken at det kanskje er lurt å forsyne Franco med 300 tonn gull og gjerne litt mer, for å motvirke amerikanernes dollar-påvirkning. Det er nemlig ingen hemmelighet at ameri-

hengere av Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei, og ble i tur og orden tatt i bruk som skjellsord også mot dem som var medlemmer eller sympatiserte med Nasjonal Samling i Norge.

Hele den allierte krigspaganda konsentrerte seg om dette, og utløste en vanvittig hets, som feiret ville orgier i flere land etter krigen. Nazistene ble fratatt sine menneskerettigheter og var jaget vilt.

Ordet jøssing kom først i bruk 1940 om nordmenn som kjempet mot tyskerne, og gikk etter hvert over til å være et slags hedersnavn for norsk patriotisme og motstand mot nazi.

Ordet nazi er hebraisk og betyr nazaræer, og dertil en leder, fører. Det kom trolig først i bruk som et nedsettende skjellsord om Jesus fra Nazaret, og gikk i samme betydning over til hans disipler og de første kristne.

De som lanserte ordet nazi og nazist i vår tid, og forstod betydningen, må ha moret seg kostelig over å se de kristne nasjoner ta det i bruk som skjellsord mot sine egne.

Ordet jøssing tok svenskene i bruk om nordmennene i 1940. Det kommer av at det gammel-norske og svenske jase, hare, som i nyere svensk gikk over til jøsse.

De norske jøssinger betyr derfor rett og slett: De norske harer.

Det er god mening i begge disse ord.

Oslo, 5. februar 1957.

Filolog.

kanerne har presset spanjerne sterkt økonomisk for å tvinge sin vilje igjennom. Midt under denne krise skjer underet. Juan Negrin dør og overlater Spanias gullreserve til sin motspiller Franco, som derved får den nødvendige økonomiske ryggrad til å motstå amerikanernes press.

Et menneske uten karakter, er som en blomst uten duft.

Imayat Khan Gayan...

Porkala skal bli mønsterbygd

For et år siden fikk finnlenderne tilbake Porkala som etter krigen hadde vært okkupert av russerne. Landbruksdepartementet i Helsingfors har stillet eksperter til rådighet og man mener at med tiden skal Porkala bli en mønsterbygd. Men innen de kommer så langt vil det kreves et hardt arbeid. Det leveres bygninger, materialberegninger og kostnadskalkyler gratis. Og fra staten ytes lån med lav rente. Da porkalafolket vendte tilbake til hjembygd, var det ikke alle som fant husene sine igjen.

Mange hus var også i en elendig forfatning. Det eneste liv de møtte var de halvville «russehundene». Nå tar livet til å få sin gamle form igjen. Bøndene spør nok seg selv hvordan sommeren i år vil bli. Ifjor kom de liksom ikke i gang for fullt. En av grunnene var at jordtakseringen tok sin tid.

FOLK OG LAND

Redaktør og utgiver: JOHANNES KRINGLEBOTN

Ekspedisjon og kasse: Postboks 3214, Oslo Kierschowsgt. 5, Oslo Telefon 37 76 96

Abonnementspriser: Kr. 25,- pr. år, kr. 12,50 pr. halvår. Sverige og Danmark: kr. 29,00 pr. år, kr. 14,50 pr. halvår. Utlandet for øvrig: kr. 33,00 pr. år, kr. 16,50 pr. halvår. I nøytralt om-slag kr. 35,00 pr. år, kr. 17,50 pr. halvår. Løssalg 65 øre

Annonsepris: 32 øre pr. millimeter over en spalte. Bruk postgironr. 16450. Sambandstrykkeriet Oslo